

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP.HCM

LÂM THANH PHI QUỲNH

**CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN MỨC XẾP HẠNG
TÍN NHIỆM CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI
– NGHIÊN CỨU TẠI CÁC NỀN KINH TẾ PHÁT TRIỂN
VÀ CÁC NỀN KINH TẾ MỚI NỔI**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

TP. Hồ Chí Minh - Năm 2018

LỜI CAM ĐOAN

---&&&---

Tôi cam đoan đây là công trình nghiên cứu do chính tôi thực hiện. Các số liệu thu thập và kết quả phân tích trong luận án là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

MỤC LỤC

---&&&---

	Trang
Trang phụ bìa	
LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC SƠ ĐỒ VÀ ĐỒ THỊ	vii
DANH MỤC BẢNG BIỂU	ix
TÓM TẮT	xii
CHƯƠNG 1: GIỚI THIỆU	
1.1 Bối cảnh nghiên cứu.....	1
1.2 Vấn đề nghiên cứu.....	2
1.3 Mục tiêu nghiên cứu	3
1.4 Câu hỏi nghiên cứu.....	4
1.5 Đối tượng, phạm vi, dữ liệu và phương pháp nghiên cứu	4
1.6 Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của luận án	5
1.6.1 Ý nghĩa khoa học	5
1.6.2 Ý nghĩa thực tiễn	5
1.7 Những đóng góp của luận án.....	6
1.8 Kết cấu của luận án	6
CHƯƠNG 2: XẾP HẠNG TÍN NHIỆM NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI TẠI CÁC NỀN KINH TẾ PHÁT TRIỂN VÀ CÁC NỀN KINH TẾ MỚI NỔI	
2.1 Tổng quan về MXHTN của NHTM.	8
2.1.1 Khái niệm về MXHTN của NHTM.	8
2.1.2 Phương pháp đánh giá MXHTN của NHTM	11
2.1.2.1 Hệ thống thống nhất đánh giá các tổ chức tài chính (The Uniform Financial Institutions Rating System - UFIRS).....	11
2.1.2.2 Phương pháp đánh giá MXHTN NHTM của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm quốc tế	12

2.2 Đặc điểm kinh tế và đặc điểm của các NHTM tại các nền kinh tế phát triển và các nền kinh tế mới nổi	14
<i>2.2.1 Một số đặc điểm kinh tế của các nền kinh tế phát triển .....</i>	<i>14</i>
<i>2.2.2 Một số đặc điểm của các NHTM tại các nền kinh tế phát triển .....</i>	<i>14</i>
<i>2.2.3 Một số đặc điểm kinh tế của các nền kinh tế mới nổi.....</i>	<i>16</i>
<i>2.2.4 Một số đặc điểm của các NHTM tại các nền kinh tế mới nổi.....</i>	<i>18</i>
2.3 Cơ sở lý thuyết về các yếu tố ảnh hưởng đến MXHTN của NHTM.....	20
<i>2.3.1 Sự tác động của các yếu tố vĩ mô đến MXHTN của NHTM .....</i>	<i>22</i>
<i>2.3.2 Sự tác động của yếu tố hỗ trợ từ chính phủ hay tập đoàn mẹ đến MXHTN của các NHTM.....</i>	<i>23</i>
<i>2.3.3 Sự tác động của các yếu tố đặc thù của NHTM đến MXHTN .....</i>	<i>24</i>
2.4 Cơ sở lý thuyết về sự khác biệt trong tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế mới nổi so với các nền kinh tế phát triển	25
<i>2.4.1 Khái niệm về bất cân xứng thông tin.....</i>	<i>25</i>
<i>2.4.2 Nguyên nhân dẫn đến sự khác biệt trong tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế mới nổi so với các nền kinh tế phát triển .....</i>	<i>25</i>
<i>2.4.3 Bất cân xứng thông tin tạo ra sự khác biệt trong tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế mới nổi so với các nền kinh tế phát triển .....</i>	<i>30</i>
2.5 Tổng hợp các nghiên cứu thực nghiệm có liên quan.....	33
<i>2.5.1 Mức độ tin cậy và tính thống nhất trong các đánh giá MXHTN của NHTM.....</i>	<i>35</i>
<i>2.5.2 Xây dựng mô hình dự báo MXHTN .....</i>	<i>38</i>
<i>2.5.2.1 Các nghiên cứu sử dụng phương pháp phân loại bằng các mô hình hồi quy thống kê .....</i>	<i>38</i>
<i>2.5.2.2 Các nghiên cứu sử dụng các phương pháp phân loại trí tuệ nhân tạo .....</i>	<i>39</i>
2.6 Khe hở nghiên cứu và khung phân tích của luận án.....	43
<i>2.6.1 Khe hở nghiên cứu .....</i>	<i>43</i>
<i>2.6.2 Khung phân tích của luận án .....</i>	<i>44</i>
CHƯƠNG 3: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	
3.1 Mô hình nghiên cứu đề xuất	47
<i>3.1.1 Mô hình hồi quy Ordered Logit .....</i>	<i>47</i>

3.1.2 Xác định và đo lường biến phụ thuộc.....	51
3.1.3 Xác định và đo lường các biến giải thích	51
3.2 Dữ liệu nghiên cứu.....	59
3.3 Các giả thuyết nghiên cứu.....	63
3.4 Phương pháp phân tích dữ liệu	66
CHƯƠNG 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	
4.1 Phân tích phương sai một yếu tố các chỉ tiêu tài chính NHTM theo từng MXHTN.....	72
4.2 Kết quả phương pháp lựa chọn biến giải thích và đánh giá mức độ phù hợp của mô hình hồi quy Ordered logit	82
4.2.1 Kết quả phương pháp lựa chọn biến giải thích trong mô hình hồi quy Ordered logit	82
4.2.2 Kết quả đánh giá mức độ phù hợp của mô hình.....	89
4.3 Kiểm định các giả định trong mô hình Ordered logit.....	93
4.3.1 Kiểm định hiện tượng đa cộng tuyến trong mô hình (Multicollinearity)	93
4.3.2 Kiểm tra hiện tượng phương sai thay đổi trong mô hình (heteroskedasticity).....	94
4.3.3 Kiểm tra việc thiếu biến giải thích cần thiết trong mô hình.....	96
4.4 Đánh giá tác động biên của một số biến giải thích trong mô hình.....	98
4.5 Xác định sự khác biệt trong tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển so với các nền kinh tế mới nổi.....	100
4.6 Thảo luận kết quả nghiên cứu	106
4.6.1 Thảo luận các kết quả nghiên cứu từ mô hình dự đoán MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế mới nổi.....	106
4.6.1.1 Tác động của các yếu tố mang tính chất hệ thống đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế mới nổi.....	106
4.6.1.2 Tác động của yếu tố sở hữu đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế mới nổi.....	108
4.6.1.3 Tác động của yếu tố quy mô đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế mới nổi.....	109
4.6.1.4 Tác động của các chỉ tiêu tài chính đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế mới nổi.....	111

4.6.2 Thảo luận các kết quả nghiên cứu từ mô hình dự đoán MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển.....	116
4.6.2.1 Tác động của các yếu tố mang tính chất hệ thống đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển.....	116
4.6.2.2 Tác động của yếu tố sở hữu đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển.....	117
4.6.2.3 Tác động của yếu tố quy mô đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển.....	118
4.6.2.4 Tác động của các chỉ tiêu tài chính đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển.....	119
4.6.3 Thảo luận kết quả xác định sự khác biệt trong tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển so với các nền kinh tế mới nổi.....	125
4.6.3.1 Sự khác biệt trong tác động của các yếu tố mang tính chất hệ thống đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển so với các nền kinh tế mới nổi.....	125
4.6.3.2 Sự khác biệt trong tác động của yếu tố sở hữu đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển so với các nền kinh tế mới nổi.....	126
4.6.3.3 Sự khác biệt trong tác động của yếu tố quy mô và các chỉ tiêu tài chính đến MXHTN của NHTM tại các nền kinh tế phát triển so với các nền kinh tế mới nổi.....	128
CHƯƠNG 5: KẾT LUẬN VÀ GỢI Ý CHÍNH SÁCH	
5.1 Kết luận.....	134
5.2 Gợi ý chính sách.....	137
5.2.1 Các gợi ý chính sách cho các cơ quan quản lý hoạt động ngân hàng.....	137
5.2.2 Các gợi ý chính sách cho các NHTM.....	139
5.3 Hạn chế của nghiên cứu và đề xuất hướng nghiên cứu tiếp theo.....	141
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ	
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	
Phụ lục 1a.....	i
Phụ lục 1b.....	ii
Phụ lục 2.....	iii
Phụ lục 3.....	v

Phụ lục 4	vii
Phụ lục 5	xvii
Phụ lục 6a	xix
Phụ lục 6b	xx
Phụ lục 7	xxi
Phụ lục 8	xxii
Phụ lục 9	xxiii
Phụ lục 10	xxiv

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

---&&&---

Ký hiệu	Tiếng Anh	Tiếng Việt
ANOVA	Analysis of variance	Phân tích phương sai
FFIEC	Federal Financial Institutions Examination Council	Hội đồng Giám sát các tổ chức tài chính liên bang
GNP	Gross National Products	Tổng sản phẩm quốc gia
HSHQ		Hệ số hồi quy
IMF	International Monetary Fund	Quỹ Tiền tệ quốc tế
MDA	Multiple discriminant analysis	Phân tích đa biệt thức
MXHTN		Mức xếp hạng tín nhiệm
NIM	Net Interest Margin	Tỷ lệ lãi cận biên
NHNN		Ngân hàng nhà nước
NHTM		Ngân hàng thương mại
NHTW		Ngân hàng trung ương
OBS	Observations	Các quan sát
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development	Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế
OLS	Ordinary Least Squares	Bình phương nhỏ nhất
ROAA	Return on average assets	Tỷ số lợi nhuận trên tổng tài sản bình quân
ROAE	Return on average equity	Tỷ số lợi nhuận trên tổng vốn chủ sở hữu bình quân
VIF	Variance inflation factor	Hệ số khuếch đại phương sai
WB	World Bank	Ngân hàng thế giới

DANH MỤC ĐỒ THỊ VÀ SƠ ĐỒ

---&&&---

Đồ thị 2.1: Mức độ tập trung trong lĩnh vực ngân hàng tại các nền kinh tế phát triển và các nền kinh tế mới nổi giai đoạn 1999 – 2008.....	15
Đồ thị 2.1: ROAA của các NHTM tại các nền kinh tế mới nổi và các nền kinh tế phát triển giai đoạn 1999-2008.....	19
Đồ thị 3.1: Minh họa xác suất trong mô hình Ordered Logit.....	51
Đồ thị 4.1: Tác động của biến Coutry_Rating đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế mới nổi.....	107
Đồ thị 4.2: Tác động của biến Bicra đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế mới nổi.....	108
Đồ thị 4.3: Tác động của biến LnAss đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế mới nổi.....	110
Đồ thị 4.4: Tác động của biến AssGrow đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế mới nổi.....	112
Đồ thị 4.5: Tác động của biến LoanLoss_Ln đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế mới nổi.....	113
Đồ thị 4.6: Tác động của biến OthIn_Ass đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế mới nổi.....	116
Đồ thị 4.7: Tác động của biến LnAss đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế phát triển.....	118
Đồ thị 4.8: Tác động của biến LoanLoss_Ln đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế phát triển.....	119
Đồ thị 4.9: Tác động của biến NIM đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế phát triển.....	122
Đồ thị 4.10: Tác động của biến ROAE đến xác suất phân loại NHTM vào các MXHTN khác nhau tại các nền kinh tế phát triển.....	123
Sơ đồ 2.1: Khung phân tích MXHTN NHTM của Fitch.....	13
Sơ đồ 2.2: Các yếu tố tác động đến MXHTN của NHTM.....	21
Sơ đồ 2.3: Khung phân tích của luận án.....	45